

MASARYKOVA UNIVERZITA BRNO

Pedagogická fakulta

Katedra speciální pedagogiky

SP4MP_MTO2 Metodologie 2

Závěrečný projekt

Jméno: Lucie Malčíková

UČO: 385672

Školní rok: 2010/2011 LS

V historii se setkáváme s různým přístupem dané společnosti k osobám se zrakovým postižením. Od období legálního vyvražďování, segregace až po současný stav kdy se do popředí žene trend inkluzivního začleňování. V evropských státech, jako jsou např. Velká Británie, Německo, Rakousko, Skandinávské země a další, se již tento koncept stal životním stylem. Jak je na tom Česká republika? Máme vůbec podmínky a dostatek informací, abychom se touto cestou mohli vydat také? Co vůbec zahrnuje pojem inkluze a jaký je postoj naší společnosti k jedincům se zrakovým postižením?

Najít odpověď nejen na tyto otázky, ale i na mnoho dalších je cílem mé práce. Ve svém výzkumu bych se chtěla zaměřit na to, zda je inkluze v současných podmínkách vůbec možná. Jaké se udály změny, a jak vidí intaktní jedinec svého zrakově postiženého souseda, kolegu z práce či prostě jen náhodného kolemjdoucího ve světle dnešních informací. V České Republice žije v současné době více jak 60 000 osob s postižením zraku různého rozsahu. Proto je v této práci zcela nemožné pojmout tak obrovské kvantum informací z celé země. Jako cílový region jsem si pro svoji práci zvolila Jihomoravský a Pardubický kraj.

Téma:

Postoj intaktní společnosti k osobám se zrakovým postižením

Výzkumný problém:

Postoj intaktní společnosti k osobám se zrakovým postižením v Jihomoravském a Pardubickém kraji.

Výzkumná otázka:

Jaká je informovanost intaktních osob o možnostech vzdělávání, pracovního uplatnění a péče o osoby se zrakovým postižením v Jihomoravském a Pardubickém kraji?

Dílní výzkumné otázky:

1. Jaké je povědomí intaktní populace o možnostech jedinců se zrakovým postižením?
2. Kolik osob se zrakovým postižením žije v oblasti Jihomoravského kraje?
3. . Kolik osob se zrakovým postižením žije v oblasti Pardubického kraje?
4. Na jaké úrovni je v naší zemi možnost inkluze jedinců se zrakovým postižením?

Kvalitativní výzkum:

Kvalitativní výzkum jsem zvolila z důvodu, že se snažíme získat co nejvíce dat v kratším časovém rozmezí. Také z toho důvodu, že mám ambice zobecňovat závěr na populaci.

Teoretická hypotéza:

Velikost města, kde intaktní jedinec žije, má zásadní vliv na jeho informovanost o osobách se zrakovým postižením.

Pracovní hypotéza:

1. Lidé pocházející z města většího než 20 000 obyvatel jsou lépe informováni o možnostech vzdělávání jedinců se zrakovým postižením než lidé žijící na vesnici.
2. Lidé pocházející z města většího než 20 000 obyvatel jsou lépe informováni o možnostech pracovního uplatnění jedinců se zrakovým postižením než lidé žijící na vesnici.
3. Lidé pocházející z města většího než 20 000 obyvatel jsou lépe informováni o možnostech péče o jedince se zrakovým postižením než lidé žijící na vesnici.

Koncept zrakového postižení

Zrakové postižení

Fyzická Psychická Sociální Legislativní Ekonomická

Zrakové postižení způsobuje značná fyzická omezení, působí neblaze na psychiku jedince a ovlivňuje jeho sociální postavení.

Indikátor č. 1

Fyzická omezení → chůze
→ prostorová orientace
→ sebeobsluha

Indikátor č. 2

Psychika → deprivace
→ frustrace
→ pocity méněcennosti, nízké sebevědomí

Indikátor č. 3

Sociální postavení → vzdělání
→ pracovní uplatnění
→ partnerství

Metoda sběru dat:

Dotazník

Jako metodu sběru dat jsem vybrala dotazník, který je vhodný vzhledem k velikosti vzorku a časově nejméně náročný a je možné ho umístit na internet. Za nevýhodu může být považováno to, že ne každý má čas a náladu vyplňovat dotazníky, se kterými se v poslední době roztrhl pytel. Praktické problémy spatřuji tedy v návratnosti. Etické žádné, jelikož se náš výzkum netýká žádných soukromých údajů jednotlivých dotazovaných osob.

Výzkumná populace:

Obyvatelé Jihomoravského a Pardubického kraje ve věku od 18 do 65 let

Výzkumný vzorek:

350 osob

Dobrý den. Jsem studentkou prvního ročníku navazujícího magisterského studia na Masarykově univerzitě v Brně, obor Speciální pedagogika. Tento dotazník slouží jako výzkumná část k mé diplomové práci, která nese název „*Postoj intaktní společnosti k osobám se zrakovým postižením.*“ Cílem tohoto výzkumu je zjistit obecný postoj spoluobčanů k osobám s tímto druhem postižení. Chtěla bych Vás ujistit, že zjištěné výsledky budou sloužit jen k výzkumným účelům a dotazník je **ANONYMNÍ**. Odpověď zaškrtněte. Co se týče otevřených odpovědí, bude pro mou práci velkým přínosem, když sdělíte vlastní názor. Předem velice děkuji za **čas**, který jste věnovali vyplnění tohoto dotazníku, za vaše názory a připomínky.

Úryvek z dotazníku:

1. Setkal/a jste se s osobou se zrakovým postižením?

A, Ano

B, Ne

C, Nevím

2. Pokud jste odpověděli ano, jaký pocit ve Vás toto setkání vyvolalo?

A, Pozitivní

B, Lítostivý

C, Opovrhující

D, Negativní

E, Neutrální

3. Co si představíte pod pojmem integrace.

---

4. Myslíte si, že by měli být jedinci se zrakovým postižením vzdělávání v běžných školách?

A, Ano

B, Spíše ano

C, Spíše ne

D, Ne

E, Nevím

F, Je mi to jedno

5. Pokud jste odpověděli ne, uveďte prosím proč?

---

6. Pokud by stejnou třídu jako navštěvuje vaše dítě navštěvovalo i dítě se zrakovým postižením, vadilo by Vám to?

A, Ano

B, Spíše ano

C, Spíše ne

D, Ne

E, Nevím, nedokážu si tuto situaci představit

7. Myslíte si, že je ve vašem kraji věnována dostatečná péče osobám se zrakovým postižením?

A, Ano

B, Spíše ano

C, Spíše ne

D, Ne

E, Nevím

8. Znáte nějaké kompenzační pomůcky, které využívají osoby se zrakovým postižením?

A, Ano

B, Ne

9. Pokud jste odpověděli ano, uveďte prosím jaké.

---

10. Víte k čemu slouží reliéfní dlažba u přechodů pro chodce?

A, Ano -----

B, Ne

11. Vadilo by vám, kdyby jste měli osobu se zrakovým postižením jako spolupracovníka/spolužáka?

A, Ano

B, Spíše ano

C, Spíše ne

D, Ne

E, Nevím

Seznam literatury:

1. RÖDEROVÁ, P., NOVÁKOVÁ, Z., KVĚTOŇOVÁ, L. *Oftalmopedie. Texty k distančnímu vzdělávání*. Brno : Paido, 2007. 124 s. ISBN 978-80-7315-159-1.
2. VÍTKOVÁ, M., HAVEL, J. *Inkluzivní vzdělávání v primární škole. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno : Paido, 2010. 384 s. ISBN 978-80-7315-199-7.
3. VÍTKOVÁ, M. *Integrativní speciální pedagogika. Integrace školní a sociální*. 2.rozšířené vydání. Brno : Paido, 2004. ISBN 80-7315-120-0.
4. PIPEKOVÁ, J., et. al. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3., přepr. a rozšíř. vyd., Brno : Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.
5. KEBLOVÁ, A. *Integrované vzdělávání dětí se zrakovým postižením*. Praha: Septima, 1996. ISBN 80-85801-65.
6. NEMÉTH, A. *Slabozrakosť ako pedagogický problém*. Bratislava : Sapientia, 1999. ISBN 80-967180-5-3.
7. VÁGNEROVÁ, M. *Oftalmopsychologie dětského věku*. Praha : Karolinum, 1985. ISBN 80-7184-053-X.
8. WALTHES, R. *Einführung in die Blinden- und Sehbehindertenpädagogik*. München : Ernst Reinhardt Verlag, 2003. ISBN 3-497-01651-9.
9. LUDÍKOVÁ, L. Tyflopédie In : Krejčířová, O. a kol. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 1. vyd. Praha : Eteria, 2002. ISBN 80-238-8729-7.
10. BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. et al. *Inkluzivní vzdělávání v podmínkách současné české školy Inclusive Education in Current Czech School*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5383-0.

Projekt není příliš zdařilý a je hodně zmatený. Není mi jasné, co zajímavého nám přinese informace o rozdílech v postojích lidí z vesnice a většího města – zapojte alespoň více proměnných. Dotazník je nešťastně sestavený, otázky jsou sugestivní. Není uvedeno, jak budete získávat respondenty (kterých plánujete 350).